

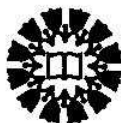
۱۱۴۷۲۱۵۵

روش پژوهش در مدیریت با تأکید بر مثال‌های کاربردی و آماری

دکتر شهریار انزلی

تهران

۱۳۹۵

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی

سرشناسه: عزیزی، شهریار، ۱۳۵۸-

عنوان و نام پدیدآور: روش پژوهش در مدیریت: با تأکید بر مثال‌های کاربردی و آماری / شهریار عزیزی.

مشخصات نشر: تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ده، ۴۴۶ ص.: مصور، جدول.

فروست: «سمت»: ۲۰۲۷. مدیریت، ۱۴۹.

شابک: ۴-۰۳۵۰-۰۲-۶۰۰-۹۷۸-۲۰۵۰۰۰ ریال.

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: Shahriar Azizi. Research Methodology in Management (An Applied and Statistical Approach).

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: مدیریت — تحقیق — روش‌شناسی

موضوع: Management — Research — Methodology

موضوع: مدیریت — روش‌های آماری

موضوع: Management — Statistical Methodology

موضوع: تحقیق — روش‌شناسی

موضوع: Research — Methodology

شناسه افزوده: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۳۰/۱۰۱۳

رده‌بندی دیویی: ۶۵۸/۰۰۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۴۱۶۳۰۰

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی

روش پژوهش در مدیریت: با تأکید بر مثال‌های کاربردی و آماری

دکتر شهریار عزیزی (دانشیار دانشگاه شهید بهشتی)

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۵

تعداد: ۱۰۰۰

حروفچینی و لیتوگرافی: سمت

چاپ: گلها (قم)، صحافی: زرین (قم)

قیمت: ۲۰۵۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و فروشندگان و عوامل توزیع مجاز به تغییر آن نیستند.

نشانی ساختمان مرکزی: تهران، بزرگراه جلال آل احمد، غرب پل یادگار امام (ره)،

روبه‌روی پمپ گاز، کد پستی ۱۴۶۳۶، تلفن ۴۴۲۴۶۲۵۰-۲.

www.samt.ac.ir

info@samt.ac.ir

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشران، نشر یا پخش یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

سخن «سمت»

یکی از هدف‌های مهم انقلاب فرهنگی، ایجاد دگرگونی اساسی در دروس علوم انسانی دانشگاه‌ها بوده است و این امر، مستلزم بازنگری منابع درسی موجود و تدوین منابع منایع و علمی معتبر و مستند با در نظر گرفتن دیدگاه اسلامی در مبانی و مبنای این علوم است.

ستاد انقلاب فرهنگی در این زمینه گام‌هایی برداشته بود، اما اهمیت موضوع اقتضا می‌کرد که سازمانی مخصوص این کار تأسیس شود و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۶۳/۱۲/۷ تأسیس «سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها» را، که به اختصار «سمت» نامیده می‌شود، تصویب کرد.

بنابراین، هدف سازمان این است که با استمداد از عنایت خداوند و همت و همکاری دانشمندان و استادان سهند دلسوز، به مطالعات و تحقیقات لازم بپردازد و در رشته‌های مختلف علوم انسانی به تألیف و ترجمه منابع درسی اصلی، فرعی و جنبی اقدام کند.

دشواری چنین کاری بر دانشمندان و صاحب‌بنظران پوشیده نیست و به همین جهت مرحله کمال مطلوب آن باید به تدریج و پس از اصلاحات و یادآوری‌های پیاپی ارباب نظر به دست آید. انتظار دارد که این بزرگواران از این همکاری و راهنمایی دریغ نورزند و با پیشنهادهای اصلاحی خود، این سازمان را در اصلاح کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار مورد نیاز جامعه دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران یاری دهند.

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته مدیریت در کلیه گرایش‌ها به عنوان منبع اصلی درس «روش تحقیق پیشرفته در پژوهش‌های مدیریتی» برای مقطع کارشناسی ارشد به ارزش ۳ واحد تدوین شده است. امید است علاوه بر جامعه دانشگاهی کلیه مدیران و سایر علاقه‌مندان نیز از آن بهره‌مند شوند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۲	چارچوب کلان کتاب
۳	فصل اول: مفاهیم پایه‌ای در شناخت و روش علمی
۴	۱-۱ مقدمه
۵	۱-۲ روش‌های کتب شناخت
۷	۱-۳ استدلال و انواع آن
۱۳	۱-۴ مفهوم و تفاوت روش‌شناسی پژوهش
۱۴	۱-۵ علم و روش علمی: مفهوم، پیش‌رسم‌ها و ویژگی‌ها
۱۷	۱-۶ چارچوب گونه‌شناسی پژوهش‌های مدیریت
۲۰	۱-۷ سه محور پیشرفت علم
۲۱	۱-۸ نظریه و نظریه‌پردازی
۲۶	۱-۹ پارادایم‌های علم: مفهوم، عناصر و انواع
۳۷	پرسش‌ها
۳۷	تمرین‌ها
۳۷	منابع
۴۰	فصل دوم: متغیر، مفهوم و سازه
۴۱	۲-۱ مقدمه
۴۲	۲-۲ تعریف و انواع تعریف
۴۵	۲-۳ گونه‌شناسی متغیرهای پژوهش‌های مدیریتی
۵۳	۲-۴ سطح سازه و سطح اندازه‌گیری
۵۸	پرسش‌ها
۵۸	تمرین‌ها
۵۸	منابع

فصل سوم: مسئله شناسی

۶۰

۳-۱ مقدمه

۶۱

۳-۲ مسئله و بیان آن

۶۲

۳-۳ الزامات شناخت صحیح مسائل مدیریتی

۶۹

۳-۴ انتخاب موضوع و عنوان پژوهش

۷۱

پرسش ها

۷۸

تمرین ها

۷۸

منابع

۷۹

فصل چهارم: تدوین مدل و گزاره های پژوهش

۸۰

۴-۱ مقدمه

۸۱

۴-۲ سوال (ی) پژوهش

۸۱

۴-۳ فرضیه (های) پژوهش

۸۲

۴-۴ اهداف پژوهش

۹۴

۴-۵ الگوی (مدل) پژوهش

۹۵

۴-۶ ارتباط بین سؤال، فرضیه و الگوریتم پژوهش

۱۰۰

پرسش ها

۱۰۱

تمرین ها

۱۰۱

منابع

۱۰۲

فصل پنجم: تدوین مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۱۰۳

۵-۱ مقدمه

۱۰۴

۵-۲ مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۱۰۴

۵-۳ شیوه های تدوین پیشینه پژوهش

۱۰۶

۵-۴ فرایند تدوین مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۱۰۶

۵-۵ طبقه بندی انواع اسناد علمی

۱۰۸

۵-۶ استانداردهای منبع نویسی

۱۱۲

پرسش ها

۱۱۳

تمرین ها

۱۱۳

منابع

۱۱۳

۱۱۴	فصل ششم: روش‌شناسی پژوهش - طرح پژوهش
۱۱۵	۶-۱ مقدمه
۱۱۵	۶-۲ طبقه‌بندی انواع طرح پژوهش
۱۱۸	۶-۳ انواع طرح‌ها بر مبنای ماهیت داده‌های پژوهش
۱۴۰	پرسش‌ها
۱۴۰	تمرین
۱۴۰	منابع
۱۴۱	فصل هفتم: قوم‌نگاری و روایت پژوهی
۱۴۲	۷-۱ قوم‌نگاری
۱۴۴	۷-۲ ویژگی‌های پژوهش قوم‌نگاری
۱۴۴	۷-۳ انواع قوم‌نگاری
۱۴۵	۷-۴ فرایند قوم‌نگاری
۱۴۹	۷-۵ مسئله‌روایی و پایایی در قوم‌نگاری
۱۵۲	۷-۶ مخاطرات و منافع قوم‌نگاری
۱۵۳	۷-۷ انتقادات وارد بر قوم‌نگاری
۱۵۵	۷-۸ روایت پژوهی
۱۵۷	۷-۹ فرایند روایت پژوهی
۱۶۱	۷-۱۰ انواع روایت
۱۶۳	۷-۱۱ روایی و پایایی در روایت پژوهی
۱۶۴	پرسش‌ها
۱۶۵	تمرین‌ها
۱۶۵	منابع
۱۶۷	فصل هشتم: طرح پژوهش - پدیدارشناسی
۱۶۸	۸-۱ پدیدارشناسی
۱۷۴	۸-۲ انواع پدیدارشناسی
۱۷۷	۸-۳ عامدیت، زیست‌جهان و چندفاعلی در پدیدارشناسی
۱۷۹	۸-۴ فرایند پدیدارشناسی
۱۸۵	۸-۵ تفاوت رویکرد هوسرل و هایدگر در پدیدارشناسی
۱۸۸	۸-۶ روایی و پایایی در پدیدارشناسی
۱۹۰	پرسش‌ها
۱۹۱	تمرین
۱۹۱	منابع

۱۹۳	فصل نهم: نظریه داده بنیاد
۱۹۴	۹-۱ مقدمه
۱۹۸	۹-۲ فرایند نظریه پردازی به روش GT
۲۰۹	۹-۳ نظریه ها در GT و سطح آن
۲۰۹	۹-۴ فرایند و چارچوب نظریه پردازی در GT با رویکرد پارادایمی
۲۱۷	۹-۵ دام های نظریه پردازی با رویکرد GT
۲۱۹	پرسش ها
۲۱۹	تمرین ها
۲۱۹	منابع
۲۲۱	فصل دهم: مورد پژوهی
۲۲۲	۱۰-۱ مقدمه
۲۲۵	۱۰-۲ ویژگی ها و فرایند مورد پژوهی
۲۲۷	۱۰-۳ طراحی مورد پژوهی
۲۳۷	۱۰-۴ آماده سازی برای گردآوری شواهد
۲۳۹	۱۰-۵ گردآوری داده ها و شواهد
۲۴۰	۱۰-۶ تحلیل شواهد و داده ها در مورد پژوهی
۲۶۰	۱۰-۷ تسهیم نتایج و یافته ها
۲۶۰	پرسش ها
۲۶۱	تمرین
۲۶۱	منابع
۲۶۳	فصل یازدهم: روش شناسی - جامعه و نمونه آماری
۲۶۴	۱۱-۱ مقدمه
۲۶۶	۱۱-۲ تعریف جامعه هدف
۲۶۹	۱۱-۳ تعریف چارچوب نمونه گیری
۲۷۰	۱۱-۴ انتخاب روش نمونه گیری
۲۸۳	۱۱-۵ تعیین اندازه نمونه
۲۹۵	۱۱-۶ اجرای فرایند نمونه گیری
۲۹۵	پرسش ها
۲۹۵	تمرین ها
۲۹۶	منابع

۲۹۷	فصل دوازدهم: روش شناسی - سنجش و مقیاس بندی
۲۹۸	۱۲-۱ مقدمه
۳۰۰	۱۲-۲ انواع خطا در پژوهش
۳۰۳	۱۲-۳ انواع مقیاس داده ها
۳۰۵	۱۲-۴ فنون مقیاس بندی
۳۱۱	۱۲-۵ ارزیابی مقیاس
۳۲۳	پرسش ها
۳۲۳	تمرین ها
۳۲۴	منابع
۳۲۵	فصل سیزدهم: روش شناسی - ابزار و روش گردآوری داده ها
۳۲۶	۱۳-۱ مقدمه
۳۲۶	۱۳-۲ پرسش نامه
۳۳۲	۱۳-۳ مصاحبه
۳۳۹	۱۳-۴ اسناد و مدارک
۳۴۰	۱۳-۵ مشاهده
۳۴۷	پرسش ها
۳۴۷	تمرین ها
۳۴۸	منابع
۳۴۹	فصل چهاردهم: آماده سازی و تحلیل داده ها - میانگین، رتبه و نسبت
۳۵۰	۱۴-۱ مقدمه
۳۵۲	۱۴-۲ فرایند آزمون فرضیه
۳۵۶	۱۴-۳ آزمون های میانگین
۳۶۱	۱۴-۴ آزمون های ناپارامتریک
۳۶۶	پرسش ها
۳۶۶	تمرین ها
۳۶۸	فصل پانزدهم: تحلیل داده ها - همبستگی و رگرسیون
۳۶۹	۱۵-۱ مقدمه
۳۶۹	۱۵-۲ همبستگی
۳۷۴	۱۵-۳ رگرسیون

۳۸۰	تمرین‌ها
۳۸۰	منابع
	فصل شانزدهم: تحلیل داده‌ها - تحلیل مسیر، تحلیل عاملی، معادلات ساختاری
۳۸۱	و اثرات میانجی و تعدیل‌گری
۳۸۲	۱۶-۱ مقدمه
۳۸۲	۱۶-۲ تحلیل مسیر
۳۸۸	۱۶-۳ تحلیل عاملی
۳۹۴	۱۶-۴ معادلات ساختاری
۳۹۸	۱۶-۵ اثر میانجی‌گری
۴۰۴	۱۶-۶ اثر تعدیل‌گری
۴۱۰	تمرین‌ها
۴۱۰	منابع
۴۱۲	فصل هفدهم: بحث و نتیجه‌گیری، و انتشار
۴۱۳	۱۷-۱ مقدمه
۴۱۳	۱۷-۲ خلاصه مبسوط
۴۱۳	۱۷-۳ مقابله و مقایسه یافته‌های پژوهش با پژوهش‌های مرتبط پیشین
۴۱۴	۱۷-۴ پیشنهادهای مدیریتی (کاربردی)
۴۱۵	۱۷-۵ محدودیت‌های پژوهش
۴۱۶	۱۷-۶ پیشنهادها برای پژوهش‌های آینده
۴۱۷	۱۷-۷ ضمائم
۴۱۷	۱۷-۸ انتشار پژوهش‌های علمی
۴۲۰	پرسش‌ها
۴۲۰	تمرین‌ها
۴۲۱	فصل هجدهم: اخلاق پژوهش
۴۲۲	۱۸-۱ مقدمه
۴۲۳	۱۸-۲ تاریخچه اخلاق پژوهش
۴۲۵	۱۸-۳ اخلاق در پژوهش‌های علوم اجتماعی
۴۲۸	۱۸-۴ حوزه‌های بروزی اخلاقی در پژوهش‌های مدیریتی
۴۴۵	پرسش‌ها
۴۴۵	تمرین‌ها
۴۴۵	منابع

پیشگفتار

تعقل، پژوهش و کندوکاو ویژگی اساسی بشر است. آنچه به انسان کمک می‌کند تا پژوهش و کندوکاو مناسب و مفیدی داشته باشد، روش تحقیق مناسب است. اهمیت روش تحقیق علمی در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا و حتی در بازار کار در هنگام تحقیقات علمی، کاربردی کاملاً مشهود است. اینجاست که افسوس دست کم گرفتن و نبود مطالعه کافی، این درس را به سراغ دانشجو و یا فارغ التحصیل می‌آید. در زمینه روش تحقیق کتاب‌های متعددی تألیف و ترجمه‌ای در بازار وجود دارد. براساس علاقه و تجربه‌ام به این حوزه کتاب‌های متعددی داخلی و خارجی را بررسی کردم. برخی از این کتاب‌ها را به عنوان منبع اصلی به دانشجویان معرفی می‌کردم؛ اما همیشه با مطالبی از سایر کتاب‌ها، مقالات و یا تجربیات پژوهشی شخصی، کتاب را تکمیل می‌کردم. به مرور زمان و با گردآوری مطالب، اندیشه تدوین کتابی در زمینه روش تحقیق که ویژه دانشجویان مدیریت باشد و به زبان کاربردی و به همراه مثال‌های مدیریتی که بتواند مطالب را منتقل کند، آغاز کردم. صرفاً با خواندن کتاب روش تحقیق نمی‌توان محقق خوبی شد، بلکه باید از پژوهش‌های کوچک کلاسی آغاز کرد و به مرور زمان به تدریج با تکمیل مطالعات نظری تجربیات لازم را نیز کسب کرد. این کتاب پایه‌ای برای آموزش روش تحقیق در مقطع کارشناسی ارشد تدوین شده است ولی می‌تواند برای دانشجویان مقطع دکتری رشته مدیریت نیز مفید باشد. از استادان و صاحب‌نظران ارجمند و نیز از خوانندگان نکته‌سنج خواهشمندم هرگونه پیشنهاد یا انتقاد را به آدرس مؤلف aziz.sbu@gmail.com یا گروه تخصصی مدیریت سازمان «سمت» ارسال نمایند. ضمناً فایل‌های داده‌ای برای انجام برخی تمرین‌ها از طریق وبلاگ marketingsbu.blogfa.com قابل دریافت است.

شهریار عزیزی

عضو هیئت علمی گروه مدیریت بازرگانی

دانشکده مدیریت دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۹۵